

LIETUVA

Nr. 21

CHICAGO, ILL., PETNYCIA, 26 Gegužio (May) 1899 m.

Metas VII

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

The Lithuanian Weekly

"LIETUVA"

Published at Chicago, Ill., every Friday

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and English languages.

Subscription \$2.00 per year.

All communications must be addressed to

A. OLSZEWSKI,

924 33rd St., Chicago, Ill.

Sub-Sta. No. 60.

Nedėlinis laikraštis

"LIETUVA"

Išsineša kas Petnyčia Chicago, Ill.

Kasuoja ant metų:

AMERIKOJE.....\$2.00

UŽMARE.....\$3.00

"Lietuvos" spausdintuvė spausdina visokius Knigas, Konstitucijas ir visokius kitus druskus lietuviškai, lenkiškai ir angliaiškai.

Darba atlieka gražiai, greitai ir pigiai.

Užsirašant "Lietuvą" ir prispausdinti pinigais už ją, kaip ir su visais kitais reikaisiais, visada reik uždegti šio ženklo:

A. OLSZEWSKI,

924 33rd St., Chicago, Ill.

Sub-Sta. No. 60.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

CHICAGO, ILL.

ju. Kubiečiai tiesiog atsisakė aut prisakymo amerikony paskirto Havanos gubernatoriaus Brooke padėti ginklus, išduoti juos amerikonom, nors kubanizskai kariaunai ir užmokėtu anuos pažadėtus 3 milijonus doliarų. Wiena dalis kubanizskos kariaunos wadowų jau su sawo žmonėmis pasitraukė į kalnus ir rengia pasikėlimą prieš amerikony waldžias. Taigi Amerikai gal atseiti kariauti ne vien ant Filipinų, bet ir ant Kubos, o toliaus gal ir ant Porto Rico.

Admirolas Dewey apleido jau Manillės portą ir ant laivo Olympia keliauja į tēwynę.

Maskolija.

Swetimų krasztų laikraszcziai praneša, buk maskoliszkas caras wienam reporteriui pasakė, kad jam nusibodo gywenti ant swieto tokiose sanlygose, kokiose gywena, kadangi terp sawo artymiausiu draugu patinka pasislėpusius sawo miery priešinikus. Kitokių waisių wisas jo pasiėgimas išduoti negal: pagal darbą ir užmokesnį, kiek wienas apturi wien tą, ant ko sawo darbais užsiėpno. Wisi ikisziolizskai darbai caro Mikalojaus yra tik užmānymais ir tai užmānymais mažos wertes, bet ir tą menka, arba tankiaus ne tikis sawo užmānymai caras nemoka įkūnyti. Pradėjo dar smarkiaus negu jo nupenėtas tēwas persekioti nemaskoliszkus gawalus, krauna panczius ant sprando liuosybę mylinčių šlan-diečių; praszymai lietuvių su-grąžinti paweržtą spaudą su pasiūlyzėjimu atsako, kad to neis-pildys. Argi nuo skriaudžiamų gawalų tikisi apturėti pritarimą? Terp sawo gi sudemoralizuotų artymiausiu tarņu, wisokių Po-biedonosowų, Goreminkų tikrų draugu jų teipogi ne ras: jie ne carams ir Maskolijai tarauja, bet pats sau. Jie wisas sawo pa-jiegas ir galybę padeda wien ant uždarymo lupų galečių jų pik-tus darbus nupiekti ir juos atide-gti. Argi caras padarė ką nors ant apsaugojimo žmonių nuo skriaudų sawo artymiausiu tarņu? Apie tai ne nepamislyjo, o dabar dryta rugoti ir skystiesi, kad jam nubodo ant swieto gywenti, kad jo užmānymai neranda prita-rimo! Ko geidė, to ir sulaukė.

Dabar caras, ant reikalawimo Siberijos gywentojų, nusprendė nesistūti daugiaus nusidėjęliu kriminalistų į Siberiją, caras pri-sako bausti nusidėjęlius kitokiais budais. Ir tą gal bandys nusaudoti ant pakėlimo menkos wertes sawo garbės? Mažos tai wertes padawadyjimas, kurisai gal but netikusis urėdnikų į nie-kus pawerstas.

Kitas caro Mikalojaus pada-wadyjimas paskutiniame laike iš-duotas, yra tai augzcziausias jo paliepimas, idant Finlandijos is-zrinkti gywentojų balsais repre-zentantai susirinkti ant apkalbė-mo krasztu reikalų tikt wieną kartą kas penki metal. Tokiose sanlygose, žinoma, caro paskirti wisoki paslemėkai jo tarnai turi didesnę liuosybę surbti wia-krasztą ant sawo naudos, panczioti kiek wieną liuosybę apsi-urczimę, penčtiesi isz krasztu turtingumo. Toliaus, žinoma, uždawas wisi tautos reprezentan-tams susirinkti. Ar už tokius sawo netikusius darbus caras tikisi atrasti sawo beprotystės pri-tarėjus?

Holandija.

Sandaros kongresas Haagoy jau isztikrų prasiėdjo. Wiena Holan-dijos gywentojų dalis pritaria caro susauktam kongresui, kita

gi prieštarauja; paskutiniai laikō kasdien bewek mitingus, ant kurių išzuoka caro užmānytų kongresp, kuo smarkiausiai pro-testuoja prieš despotizską wal-dymo būdą Maskolijoje. Dabar suwaziawo ciza daug sweczų, ho-teliuose sunku gauti ruimp, wisi mat prisipildė swecziais. Dele-gatams swetimų krasztų, atkakui-siems ant kongreso, iszdalo ap-dirbtą maskoliszko užrubėdinių dalykų ministerio programą klau-symų paskirtų perkartinėjimui ant kongreso. Programas ant apkalbėjimo yra szitas: sumaži-nimas iszdawimų ant ginklawi-mosi; uždraudimas dirbimo nau-jų labiaus pagerintų ginklų; su-māzinimas wartojimo exploodu-janczių medegų karę; uždraudi-mas wartojimo powandeninių lai-wų karę; pritaikymas genewis-zkos terp wieszpatyszczių sutar-ties ir musziuose ant jurių; dalei-dimas neutralizskiems laiwers gelbėti žmonis nuo paskandytų musziuose laiwy; klausymas padawinėjimo į laikraszczius nuo karės lauko žinių ir klausymas santsaikos sudų terptautiszkose nesutikimuose. Susitwėrė jau komisijos ant apkalbėjimo atski-rų pakeltų klausymų. Augczia-usiu prezidentu kongre-so yra maskoliszkas pasiunt-nius Londone, Staal. Jį ant to urė-do paskyrė patsai caras. Tuom jis ugdawo kitus krasztus, kadangi ant kongresų paprastai presiden-tus renka patys susirinkę delega-tai. Reporterijū ant kongreso neįleidžia, todėl daugumas jų, perpykę, iszkeliawo isz Haagos.

Filipinų dwasiszkiejie pakėlė protestą prieš amerikony gaspa-dorawimą ant Filipinų ir prieš jų newa barbarizskus, su kuom atsiszauke prie popežiaus; po-pežius gi prie Austrijos, Pran-cuzijos ir Ispanijos randų; dwi paskutini atsisakė kelti Fi-lipinų klausymą ant sandaros kongreso, Ispanija gi pažadėjo už filipiniečių užtarti. Ant kongreso atsistė antsiliepiamus lenkai, finlandiečiai protestuo-dami prieš skriaudas, kokias ken-czia nuo maskolių; atsiliepi tie posgi ir armeniečiai mels-da mi užtartinio kitų krasztų prieš Turbujos waldžias. Wo-kiszkai laikraszcziai buwo pa-garsinę, buk amerikoniszkais delegatams prisiakytą užtarti už armeniečius. Sunku wienok tam įtikėti, kadangi pakėlus A-merikos delegatams klausymų nesirizantį su programą kongre-so ir įjiskisus jai į sawo rei-ka-lus, užgauti per įjiskiszmą krasztai be abejonės pakeltų klau-symą nereikalingo kraujo pralie-jimo ant Filipinų, kas Amerikai dar labiaus nepatikų negu, pa-weikslan, Turkijai pakėlimas ar-meniszkos klausymo.

Afrika.

Net Anglijos kolonijų ministe-ris Charberlain, kurisai įjeszkojo wien progos ant pradėjimo karės su Transwaaliumi, nusigando, kada jo tarnai nusiūsti į Johanisburgą ant pakėlimo rewoliucijos likosi tenykseszijos policijos susekti ir suarezuoti. Anglijos randas iszizadėjo sawo agentų, užsigy-nė, kad neturi nė jokio su jais susirizimo. Transwaaliaus pre-zidentas teipogi stengiasi neduo-ti Anglijai progos ant pradėjimo karės. Jo pasiuntynys Londone užtikrino Anglijos randą, kad at-iedzimas sukalbio anglionų prieš Transwaalių ne atsilieps ant politiszkų prietikių, kadangi jis tiki, kad sukalbininkai rengė maisztą be žinios Anglijos rando, patys isz sawo noro. Idant atiti-ti priežastį rugojimo angliszkais aukso kasėjams ir kompanijoms,

Transwaaliaus randas nusprendė sutrumpinti laiką ant iszgawimo tiesų balsawimo swetimtaucziams prie rinkimų augzcziausių urėd-nikų iki 9 metų, pirmiaus ant to reikėjo iszgywenti 15 m. Pasili-kusius dar nesutikimus, kaip tiki, praszalį susiwažiawimas Trans-waaliaus prezidento su angliszkų Pietinės Afrikos waldybų guber-natoriumi.

China.

Chinai oficalizskai atsiszaukė į Japoniją su praszymu pagelbos prieš draskanczius jų krasztą eu-ropeiczius, ypacz gi prieš wo-kieczius, kurie stengiasi užimti didelius žemės plotas krasztu wi-durioose, priešais sawo waldy-bų Kiao Czau. Tą patį daro ang-lionai pietiniuose Chinų krasztu-tuose, priešais Hongkongą, kur įsiwėrę su kuriauna, užėmė kelis miestus, atėmė ginklus nuo sto-winczius juose chiniszkos kariau-nos. Ciecorienė pajuriu prowinc-zijų gubernatoriams prisiakė su-traukti kariauną ir su ginklu pa-siprieszinti kiek wienai isz euro-peiszkų wieszpatyszczių, jeigu stengtusi griebti Chinų wieszpa-tystės naują szmotą. Maskolija siulo Chinams ne tikt sawo pa-gelbą prieš anglionus, amerik-o-nus ir wokieczius, bet žada ir pi-nigus ant sudrutinimo kariaunos ir laiwynės. Daro tą tame pats ugdawo kitus krasztus, kadangi ant kongresų paprastai presiden-tus renka patys susirinkę delega-tai. Reporterijū ant kongreso neįleidžia, todėl daugumas jų, perpykę, iszkeliawo isz Haagos.

Isz Lietuwos.

Apdowanoti maskoliszko caro kunigai.

Maskoliszkas caras prieš kiek-wieną didesnę swentę apdalina orderiais ir kryžiais kuom nors užstarnawusius sawo tarņus. Terp apdowanotų prieš maskoliszkas welykas szj metų yra, terp kitko ir szitie Lietuwos kunigai: orde-rį zwento Stanislawo 2 klasos pa-skyrė: prabaszcziai kataliszkos Ispanijos Aszmenuose, Wil-niaus gub., kunigai džiaconai Kazi-mierai Salkauskai; Grodno džia-conui ir prabaszcziai wietinės pa-rapijos ir prefektai tenykseszijos moneriszkos gimnazijos, kun. Julijoni Ellertui; orderį Szwento Stanislawo 3 kl.: profesorius Mogi-lewo dwasiszkos seminarijos (Peterburge), kunigui Igno-tui Baltusziui; inspektoriui minėtos seminarijos, kun. Pran-ciazkui Karewycziui; prabasz-cziui kataliszkos parapijos miestely Glubokoje, Wilniaus gub., kun. Jonui Maliszewycziui; aukisinius kryžius ant nesziuojimo ant krutinės: profesorius Mogi-lewo kataliszkos dwasiszkos seminarijos kun. Augustiniui Lo-sinskiui; profesorius to ju semi-narijos, kun. Stanislawui Pri-rembeliui; prabaszcziai Župranų, Wilniaus gub., parapijos, kun. Pranciszkuui Krzyzewycziui; dru-giesiems wikarijuzui, kun. Mikolai Bla-guszewskiui; Daugėliszkų wika-rijuzui, Jonui Burbai; kapelo-nui Wilniaus Szwento Kazimiero bažnyčioje ir prefektui Wilniaus 2 moteriszkos gimnazijos, kun. Pranciszkuui Wolodzko. Sanarys Rymo-kataliszkos kolegijos, pralotas Mogilewo wyskupystės, kun. Konstantinas Maciulewyczius gawo aukšinį kryžių papuozęta deimantais su literoms caro. Ciza ne wienas gal norėtų žinoti, kuom minėti kataliszkai kunigai užsiėpė ant tą caro dowa-nų? Mes to ir nežinome. Tiek ga-lima sakyti, kad jie nesirupino nė apie atgawimą lietuwiszkos spau-dos daug pasidierę. Prie susi-muzimo du žmonės likosi už-musztai, tryš gi sunkiai apkulti; lengwiaus apkulti yra ne mažai.

Nauros stipendijos.

8 d. Gegužio wisoj Maskolijoj apwaiszcziojo szimmetines su-kaktuws gimime dienos geriau-sio maskoliszko dainiaus Puszki-no; Lietuwoj tas sukaktuws tei-posgi apwaiszcziojo, o kaip kur, net ant paminėjimo to parengė stipendijas besimokinantiems. Kaune antai miesto randa nusprendė paskirti wieną stipendiją 50 rubl. dėl besimokinanczius wiet-nėj moteriszkos gimnazijos. Wil-mergė paskiria tris stipendijas, bet tikt po 6 rubl., dėl besimo-kinanczių wietinėj miesto moks-lainė. Zarasuose rengia teipogi kelias stipendijas, pinigų ant to renka po wisą pawietį. Telsziuo-se per 30 metų paskiria paszel-po 30 rubl. dėl wieno isz geres-nių mokintnių wietinės miesto moks-lainės. Reseinuose parengia 2 stipendijas dėl mokintnių wietinės miesto moks-lainės.

Susimuszė botal.

Plaukiantis isz Homelio garlai-wys "Maria", 100 wiorstų nuo Kijewo, prie įpuolimo Pripetės į Dreperę, Minsko gub., susimuszė su priešais plaukianciu botu medžių prikrautu. Ant garlaiwio buwo daug pasidierę. Prie susi-muzimo du žmonės likosi už-musztai, tryš gi sunkiai apkulti; lengwiaus apkulti yra ne mažai.

tinui Tumosei suteikė orderį Szwento Wladimiro 3 klasos.

Užmokesnis už netelsybę ne nupen.

Po garsių Kražių skerdynių, nors jas slėpė Wilniaus jenera-gubernatorius Orzewskij, caras, ant isztirimo to atsitikimo atsiuntė direktorių departamento swetimų tikėjimų Kanketu-zeną. Idant tassi ne įklampytų Orzewskio, kadangi skerdynės buwo isz tikro jo parengtos, tassi dawė Kantakuzeniui nuo lenko konfi-kuotą dwarą Luczai, Wilei-kos pawietij. Už tokią dowang, sugižę į Peterburgą, Kanketu-zen stengėsi prieš carą užslėpti Orzewskio kaltes, bet apie jas jau kiti buwo pranešę. Caras, už me-lagingą raportą ir už priėmimą dwarą Luczai, kirtio Kantakuzeniui per ausį, kas tokį ant jo padarė įspūdį, kad paręjęs namon, nusi-nuodino. Dwaro nuo jo palaikęj-rodė ne atėmė, bet jie jo palaiky-neistengė: jie dabar po laikraszcziaus garsina, kad padalinę mažus szmotus, nori dwarą aplinkiniems ukinjams parduoti. Tegul lietu-wiai susidėję isz to pasinaudoja, nės kitaip priweis ciza tikt dau-giaus maskolių.

Užmuszė broli.

Kaime Bartautuose, Eisziškių walszczioje, Wilniaus gubernijoj, gywena senas ukinjks, Tamoszius Uzla; nuo pirmutinės sawo pa-czios turi jis da waiuku, nuo an-trosios gi, naszės, Latwienės, tei-posgi du. Ant prikalbinėjimo pa-czios, senis norėjo ir Latwienės waiukats szj tą užraszti, bet tą waiukai nuo pirmutinės paczios palaikė už sawo skriaudą. Terp waių-wienos ir kitos motinos užtai bu-wo didelės nesutikimas. Neseniai senis rengėsi su į unesniais wai-kais waiuoti su kokiais ten rei-ka-lais į walszcziaus kancelariją; wyresniems pasirodė, kad tēwas waiuoja su jais ant užra-szų. Isz to užimė terp waiųkų barnys, o paskui mustynės, lai-kė kurių wienas isz jeunesniųjų waiųkų pagriebė kuolį ir drodė su juom Juozui Užlai per galwį, kurisai puolė ant žemės su suski-lusia galwa ir į portą walandų pa-temirė. Paliko jis paczį ir 4 wai-ky. Užmuszėjas likosi suarecz-kuotas ir žinoma, isz užraszų da-bar jau nieko ne bus.

Gaisrai.

30 d. Balandžio, taigi pirmą maskoliszką welykų dieną, Dina-burge siautė smarkus gaisras: užsiėdę stowintis ant Rygos ul., medinis klonas. Kadangi tą dieną buwo didelis wėjas, tai jis smarkiai platino gaisrą. Iszdegė nemažai krautawijų ir pardawie-nyčių. Bįdį ugnies padarytą skaito ant 150000 rublių.

Garlaiwiai ant Nemuno.

Szj metų ant Nemuno, nuo Kau-no į Jurbarką plaukinės mažiaus waiuojanczių žmonis garlaiwų: du garlaiwų, "Kaunų" ir "Nemu-nų", kurie priguli maskoliszkam randui, nuo Nemuno perkelia ant Wolgos.

Užderejimas laukuose.

Užėti žieminiiais jawaus laukai jau sziek tiek pradeda želti Lietu-woj, todėl galima spręsti jau apie užderejimą szj metų. Wilniaus gubernijoj žieminiai jawai sužėlė ne wienodai: wienur jie užganė-dinancziai iszrodo, kitur prastai, ypacz rytiniuose pawiecziuose, kaip antai Dianos ir Wileikos. Disnos pawietij daugelyj wietų jawai iszszalo.

Witebskoj gub. žieminiai jawai neūžganėdinancziai sužėlė pawie-liaus.

Grodno gub., apskritai imant, jawai sužėlė užganėdinancziai, o wietoms net gerai; tikt Grodno paw. wietoms iszszalo, bet tokių wietų ne daug yra.

Kauno gub. wietoms sužėlė už-ganėdinancziai, kaip kur wienok prastai; ypacz žemose wietose dang jawaus užsėtų plotų iszszalo.

Minsko gub. jawai iszrodo už-ganėdinancziai, o wietomis net wi-sai geri.

Latwijos laukai sužėlė užganė-dinancziai, o kaip kur gerai; tą patį galima pasakyti ir apie Su-musztą, tryš gi sunkiai apkulti; lengwiaus apkulti yra ne mažai.

Musų moksławietės.

Szimonių (Ukmerges ap.) mokslainėje szimet nedaug tesusiri-ko mokintnių, kad neįleido kunig-o mokyti isz tikėjimo. Nesu-laukdami kunigo, žmonės kuom ne wisi atsiėmė ir tuos waiuku, kuriuos buwo idėję. Tik sztai 2 dieną wasario mėn., t. y. Gramnyčių szwentėje, Szimonių kunigas isz sakyklos paliepė suwėžti waiuku iszkalon. Szimoniečiai, žinoma, paklausė ir juojauis priwliko net 50 waiųkų, mislydami, kad pradės ir kunigas waiszczioti, bet apsi-riko žmonėmis: wietoje kunigo atwaziawo popas, palaimino ir apsz akstė waiuku (ne kurie tuom tarpu iszbejo isz iszkalos). Po pas iszwažiawo, o kunigas ir iki sziol nepasirodo: matyt, waldžia nedaleidžia. Ale kaip dabar ro dos kunigas, kurs teip uoliai pa-tarnawo maskoliams? Bene me-dalį wylisi gausės? (Tėwynės Sargas.)

Persekioja D-rą Bruožį.

Neteisingai Prusų waldžių pa-sodytas į beprocių namus musų wientautis, D-ras Bruožis, rods, likosi isz ten paleis-tas ir sugrižo į Tiltę, bet wietie-nės waldžios nesiliauja persekio-jimui. Dabar jos uždraudė jam Tiltęj praktikuoti, idant ne turė-damas uždabio, priwerstas butų kraustyti isz lietuvių apgy-wentų apygardų į woksiskas. Argi jau isztikro nėra Prusuose nė jokios teisybės, argi ir ciza turime kęsti tokias jau neteisybes kaip Maskolijoj? Kodėl apie to-kius netikusius waldžių darbus tyli musų parlamento pasiunti-nys?

Gaisrai.

30 d. Balandžio, taigi pirmą maskoliszką welykų dieną, Dina-burge siautė smarkus gaisras: užsiėdę stowintis ant Rygos ul., medinis klonas. Kadangi tą dieną buwo didelis wėjas, tai jis smarkiai platino gaisrą. Iszdegė nemažai krautawijų ir pardawie-nyčių. Bįdį ugnies padarytą skaito ant 150000 rublių.

Garlaiwiai ant Nemuno.

Szj metų ant Nemuno, nuo Kau-no į Jurbarką plaukinės mažiaus waiuojanczių žmonis garlaiwų: du garlaiwų, "Kaunų" ir "Nemu-nų", kurie priguli maskoliszkam randui, nuo Nemuno perkelia ant Wolgos.

Užderejimas laukuose.

Užėti žieminiiais jawaus laukai jau sziek tiek pradeda želti Lietu-woj, todėl galima spręsti jau apie užderejimą szj metų. Wilniaus gubernijoj žieminiai jawai sužėlė ne wienodai: wienur jie užganė-dinancziai iszrodo, kitur prastai, ypacz rytiniuose pawiecziuose, kaip antai Dianos ir Wileikos. Disnos pawietij daugelyj wietų jawai iszszalo.

Witebskoj gub. žieminiai jawai neūžganėdinancziai sužėlė pawie-liaus.

Grodno gub., apskritai imant, jawai sužėlė užganėdinancziai, o wietoms net gerai; tikt Grodno paw. wietoms iszszalo, bet tokių wietų ne daug yra.

Kauno gub. wietoms sužėlė už-ganėdinancziai, kaip kur wienok prastai; ypacz žemose wietose dang jawaus užsėtų plotų iszszalo.

Minsko gub. jawai iszrodo už-ganėdinancziai, o wietomis net wi-sai geri.

Latwijos laukai sužėlė užganė-dinancziai, o kaip kur gerai; tą patį galima pasakyti ir apie Su-musztą, tryš gi sunkiai apkulti; lengwiaus apkulti yra ne mažai.

Darbininkų maisztai Rygoj.

Rygoj užimė darbininkų maisz-tai: susztraikawę darbininkai jutos dirbtuwų susijungė su darbinj-kais "Phoenix" ginklų dirbtu-wės, iszdegino tula namų skiatlių, su ginklais užpuolė ant policijos ir ant atsiystos ant jų suwaldy-mo kariaunos. Ant rytojaus ka-riauona likosi sudrutinta ir ji dar-bininkus iszwaikė. Terp lietuwių ir latwij darbininkų užimė kwiwi-nos musztynės Rygoj: latwiai mat pradėda neužkėsti lietuwių darbininkų, kadangi paskutiniai, dirbdami pigiaus, kenkia lat-wiams norintiems iszkariauti di-desnį už darbą užmokesnį. Į tą musztynės įsikiszo maskoliszka kariauna, kuri tikrai maskoliszkai besidarbuodama, ne mažai darbi-ninkų užmuszė, o dar daugiaus jų sužėdė.

Geografiszkas paskirsty-mas mineralų ant žemės.

Žnate, kad ant žemės pawirszius iszsiplatiniamas organizsko swieto, taigi gywų sutwėrimų ir augmenų eina juostoms: musų tėwynėj ne auga palmos, nėra liutų, nė szla-pių, kurie gywena tikt sziltės-niuose krasztuose, kuriuose wėl nėra musų krasztų augmenų ir gywų sutwėrimų. Neseniai wie-nok, betirindami musų žemės sluogsnius, moksleininkai persiti-kiino, kad ne tikt organizsko swieto paskirstymas ant žemės pa-wirszius eina juostomis, bet tei-posgi ne turinti organų, teip wa-dinami ne gywi kūnai, taigi mi-krius netikusius waldžių darbus tyli musų parlamento pasiunti-nys?

Gaisrai.

30 d. Balandžio, taigi pirmą maskoliszką welykų dieną, Dina-burge siautė smarkus gaisras: užsiėdę stowintis ant Rygos ul., medinis klonas. Kadangi tą dieną buwo didelis wėjas, tai jis smarkiai platino gaisrą. Iszdegė nemažai krautawijų ir pardawie-nyčių. Bįdį ugnies padarytą skaito ant 150000 rublių.

Garlaiwiai ant Nemuno.

Szj metų ant Nemuno, nuo Kau-no į Jurbarką plaukinės mažiaus waiuojanczių žmonis garlaiwų: du garlaiwų, "Kaunų" ir "Nemu-nų", kurie priguli maskoliszkam randui, nuo Nemuno perkelia ant Wolgos.

Užderejimas laukuose.

Užėti žieminiiais jawaus laukai jau sziek tiek pradeda želti Lietu-woj, todėl galima spręsti jau apie užderejimą szj metų. Wilniaus gubernijoj ž

Isz Amerikos.

Užsidege Bremos pasazierinis garliavys.

18 d. gegužio, isz New Yorko iszplaukė Bremos pasazierinis garliavys "Barbarossa" su 500 keliaujančių į Europą pasazieriu. Terp jo gabenamų taworų buvo 5000 balių žalios medvilnės. Vos garliavys iszplaukė isz porto, prieszais New Yorko bateriją, nežinia nuo ko, užsidegė ant laivo sukrauta medvilnė. Kadanagi čia iszėjimas siauras, tai minėtas garliavys, negalėdamas apsisukti, turėjo plaukti tolyn, iszplaukęs už Sandy Hook ir čia apsisukęs, priverstas buvo grįžti atgal. Bėgdamas greitai į savo stovyklą Hobokene, "Barbarossa" ant kelio paskandino du mažesnių garliaviių, prancuziską gi pasazierinį garliavį "La Bretagne" drecziais pagadino; ant garliavio diktai pagalytas, prisigriebė savo stovyklą, kur ugnį užgesino. Pasazierius reikėjo iszsidyti ant kranto. Pataisymas pagadinimų užėmė porą dienų. Medvilnė ir jwai prie gesinimo likosi ant ugnies liejamo wandens drecziais pagadyti.

Audros ir wetros.

Pereitą sanaitit tulse wietos Illinois, Indianes, net Pennsylvanijos sztetuose siautė didelės wetros ir audros su ledais ir debesų praplysimais. Tulose krasztuose Illinoisas smarkus ledai ir lytus su debesų praplysimais pridirbo daug blėdies laukuose ir soduose. Smarkus ledai puolė apie Altoona, Pa.; prie to siautė ir neiszpasakytos smarkumo wėtra. Mieste wėtra nuvertė stogą szilkų dirbtuwės, numetė wandens rezewoarą. Wanduo užliejo dirbtuwę ir pagadino daug sukratų žalių szilkų. Ant McGarney stacijos numetė su telegrafistais telegrafo bokštą. Aplinkinėse Calesburg, Te. siautė baisi wėtra, kuri nemažai blėdies pridirbo. Kiek iki szioł žino, prie to 3 žmonės liko užmūzsti, suzeistų gi yra nemažai.

Homesteade, Pa. 17 d. Gegužio siautė čia baisi audra ir lytus. Perkunas trenkė į Cargenes dirbtuwį kaminą ir uždėgė. Ugnį wienok greitai užgesino, nespejo ji blėdies padaryti.

Canal Fulton, Oh. Aplinkinėse Youngstown, Akron, Canal Fulton, Ohio sztete, siautė baisios wėtros, kurios ne mažai blėdies pridirbo. Canal Fulton wėtra su griowė sieną mokslainės namų, prie kō diktai mokintinių likosi sunkiai apkultų, terp jų yra ir labai pawojingai apkulti.

Tiesos priesz trustus sztete Texase.

Szteto Texas legislatura kō tikt užgyrė naujas tiesas priesz trustus. Pagal tas naujas tiesas, gywentojai už paimtus nuo trustų, arba jų dirbtuwės iszdirbtus taworus nereikalauja nieko mokėti. Teisposgi užgirta, kad nė jokia korporacija, nė jokia kompanija ne turi tiesos už taworus paskirti pagal sawo norą fantastiskas, ne pagal taworo werte prekes; trustai ne turi tiesos reikalauti, idant prekejai jų taworus pardawintų pagal tokias prekes. Tiesos tos turės but pildomos nuo pradžios ateinančių metų. Gal but, kad tai yra pradžia kowos su trustais; gal but, kad panašias tiesas užgirs ir kiti sztetai, nės wienam Texasui sunku bus jas praktiskiai pritaikyti ir pildyti.

Pasigerusiu kareiwu darbas.

CHATTANOOGA, TEN. Pulkas pasigerusiu 3 Kentuckes regimento kareiwų pridirbo daug blėdies ant wises geležinkelio linijos nuo Chattanooga iki Lexington; daugeliui ne kareiwų reikėjo iszsigelbėjimo įsijokoti kōjų greitime. Girti kareiwai szaukė iš wises krasztus; į kōliaujančius geležinkelio pasazierius, į bėgančius trukius ir tt. Szauzdami nuolat isz sawo karabinių, iszgrūpė wies geležinkelio triobų sienas ant wiso ploto nuo Chattanooga iki Lexington. Negrąžti mat paweikslą sawo pasioglumu duoda tuli Amerikos kareiwai, naikina jie gražią garbę swetimuose krasztuose Amerikos apginsėj.

Airių protestas.

New York. Reprezentantai cizianyszečių airiszkų draugyszečių isz jų sutwėrė wieną organizaciją po wardu "The United Irish Societies". Prie tos organizacijos pristoję twirciausios airių draugystės: "Clanna Gail", "Ancient Order of Hibernians", "Irish Nationalists", ir daugelis mažesnių. Ant paskutinio sawo susirinkimo airiai nusprendė pakelti kuo smarkiausią protestą priesz Amerikos natywistų stengimais susijungti su Anglija, didžiausia airių prieszininke.

Drausis wagilais.

BOWMANVILLE, MICH. Pereitos sanaitės subatoj, apie 3 walandą rytmetij, ant cizianyszečių policijos stacijos atėjo penki wyrizikiai ir radę snaudžiantį policijantą, jį suriszo, užkimszo nasrus ir nusigabeno drauge, idant prisigriebtų jų darbai prie iszplėzimo banko, isz kurio paėmė 12000 dol. Atlikę sawo darbą banke, plėzikui atgabeno persigandusį policijantą atgal ant policijos stacijos, o paskui prasizalino su pawogtais pinigais isz miesto.

Nelaimės ant geležinkelio. POTTSVILLE, Pa. Ant alkunės Little Shuylkill, Philadelphia ir Reading geležinkelio iszszoko isz wietos ir audros su ledais ir debesų praplysimais. Tulose krasztuose Illinoisas smarkus ledai ir lytus su debesų praplysimais pridirbo daug blėdies laukuose ir soduose. Smarkus ledai puolė apie Altoona, Pa.; prie to siautė ir neiszpasakytos smarkumo wėtra. Mieste wėtra nuvertė stogą szilkų dirbtuwės, numetė wandens rezewoarą. Wanduo užliejo dirbtuwę ir pagadino daug sukratų žalių szilkų. Ant McGarney stacijos numetė su telegrafistais telegrafo bokštą. Aplinkinėse Calesburg, Te. siautė baisi wėtra, kuri nemažai blėdies pridirbo. Kiek iki szioł žino, prie to 3 žmonės liko užmūzsti, suzeistų gi yra nemažai.

CLEVELAND, OH. Ant Ontario uilyczios susimuszė prieszais bėganti du trukiai pilni pasazierių cizianyszečio miesto elektriszko geležinkelio. Prie to 10 žmonių likosi sunkiai apkultų, o terp jų du apkulti mirtinai.

Girių gaisrai.

IRON MOUNTAIN, MICH. Aplinkinėse szito miesto siaucia didelė girių gaisrai. Gaisrą pagimdė wienas pasitraukęs nuo darbo medžių kirtėjas, kurisai sukrė ugnį ir pasitraukdamas, jį paliko. Užkilusi paskui wėtra, ugnį iszneszijo ir pagimdė baisų gaisrą. Su wiena diena iszdegė kelios ketwrtalinės mylios girių. Žmonės neįstengia ugnies apstabdyti, gali tū padaryti wien smarkus lytus.

Gaisrai.

CINCINNATI, OH. Sudegė čia didelės wėzimų dirbtuwės Haberer & Co. Blėdį ugnies padarytų skaito ant \$60000. Kaip spēja, ugnis užgimė nuo padegimo.

Šztete Arizonoj, iszdegė wisa biznesine miesto Jerome dalis. Sudegė wises widurij miesto šanzczos dirbtuwės ir didžiausios pardawinyczios.

Balandžių lenktynes.

Mieste Los Angeles, Californij, balandžių augintojai pereitos nedėlios dieną parengė sawo auginamų paukszečių lenktynes nuo Fresno iki Los Angeles. Toluma wiesos wietos nuo kitos tiesiog per orą yra 206 mylios. Wiesą tū kelią greiciausias balandis atliko į 3 w. 18 minūtų. 30 d. Gegužio tokias jau lenktynes parengs į Sacramento, esanczno nuo Los Angeles 400 mylių, o paskui į Marysville, ant 500 mylių.

Uzwerte ant geležinkelio szenit rasta.

17 metų Albert Ohl, Pottsville, užwėrtė ant geležinkelio szenit didelį rastą prieszais atbėgančių trukių, kurisai iszszoko isz rėlių; prie to wienas žmogus liko užmūzstas, o daugeli s sunkiai sužeidė. Waikas likosi suimtas. Jis teisinasi, kad norėjo wien, idant trukis jo padė rastą perpjauti.

Nebytys prakalbejo.

Mieste Bucirus, Oh., 15 metų atgal wokietys Wagner, persigandęs smarkaus perkuno trenkimo, nuždė kalbą ir per wiesą tū laiką ne galėjo kalbėti. Pereitos pėtnychezios dieną laikė nebylys waiką ant kelių, kurisai dawinėjo jam wisiokus klausymas; nebylys wandė atsakyti ant klausymų ir tas jam pasisekė ir dabar jis wėl kalba taip, kaip ir 15 metų atgal.

Sutwėrė wisa amerikoni garbę. Netoli Santiago, ant Kubos, miestely, El Cobra likosi apgwo-

ta szwenta kubiečių wietla Nuestra Senora Corida. Pawogė nuo karunos Motinos Szwenziausios deimantų už \$25000. Galwā statuso nukirto ir paėmė. Szwenzwagys'ą tū papildė amerikonas, kurį jaa suareztawo. Nuestra Senora Corida kubiečių laikoma už stebuklingą; čia renkasi žmonės nuo wises Kubos ant iszmeldimo 'nuo Motinos Szwenziausios molones ir sweiktos. Tęsai atsitikimas baisiai įerzino kubiečius ir pakėlė terp wiesų gywentojų nekentimą amerikonių.

Szauzdines terp baltwėdžių ir negrų.

DRIED, OKLAHOMA. Laikę wieno baliaus parengto cizianyszečiuose operos namuose užgimė smarkios szauzdinės terp negrų ir baltwėdžių, kuriose trys baltwėdžiai ir keturi negrai likosi pazuoti.

Dideli dowana.

PEORIA, ILL. Uždėtoja cizianyszečių politetchniszko instituto, Lydija Bradley, nepasigandėno uždėtojo instituto, bet dabar užrasė dideliu žemes plotus ir kapitalus wėrtės \$1000000 dėl to jos uždėto instituto.

Zemes drebėjimai.

GLASTENBURY, CON. 16 dienų Gegužio, wakare, apie 9 walandą apsirėzskė čia žemės drebėjimai, kurie traukėis per dvi minutes. Gywentojai persigando, nės tikėjo, kad triobos pradės griuti, bet tie drebėjimai ne buvo labai smarkus, todėl ir pikto ne daug pridirbo.

Isz darbo lanko.

ALLEGHENY, Pa. Pittsburg Machine Tool Co. rengia čia didelę dirbtuwę.

NEW CASTLE, Pa. Delaware Iron Co. pakėlė sawo darbininkų uždarbį ant 15—20%.

LEBANON, Pa. Banks Co. pakėlė sawo 300 darbininkų uždarbį ant 10%.

HOMESTEAD, Pa. Darbai eina čia gerai; dirba be perstojimo dienų ir naktį.

EHKMANDALE, IND. Darbai eina čia prastai; daug žmonių yra be darbo.

TOLEDO, OH. Toledo Traktion Co. pakėlė wiesų sawo darbininkų uždarbį ant 5%.

WILLIAMSPORT, Pa. Strong Deemer & Co. ir Williamsport Nail Works pakėlė darbininkų uždarbį ant 10%.

CHICAGO, ILL. Sztraikas dailidžių Evanstone pasibaigė: kontraktoriai sutiko mokėti darbininkams po 42½c. už darbo walandą.

CONNELLVILLE, Pa. Wiena kokso kompanija pirkō čia plotą 717 akrų koksines žemes, ant kurios pastatys 600 naujų kokso pečių.

NEWARK, N. Y. Darbai eina čia dabar silpnai, bet darbininkų be darbo mažai yra, kadangi daugumas jų gauna darbą ant aplinkinių farmų.

SHARON, Pa. Kimberley'io liejychezia likosi parduota, nauji sawininkai jas ant tulo laiko uždarbį ir per tai 100 darbininkų neteko darbo.

PITTSBURG, KANS. Col. Stone ir Ed. Turkington Co. pirkō čia 1400 akrų žemes su anglių sluogzniais ir rengia tris naujas anglių kastynes.

HAZLETON, Pa. Terp kalnakasių ir kastyinių sawininkų Wilkesbarre ir Lehigh užgimė nesutikimai, isz kurių gali čia užginti sztraikai.

MEMPHIS, TEN. Tennessee Coal, Iron & Railway Co. jau trečią kartą pakelia uždarbį 6000 darbininkų; szuomū kartu padidė nimas siekia 7%.

EVANSVILLE, Pa. Cizianyszečiai kastyinių sawininkai praneszė, kad neprisims priedarbo sztraikuojančių darbininkų ir kad jie ne pripažinsto unijos.

DU QUOIN, ILL. Cizianyszečiose kastyneis dirba prastai. Du Quoin Union Coal Co. uždarbē 3 sawo kastynes, o per tai 246 darbininkų ne teko darbo.

MARION, ILL. Cizianyszečiai prigulinti į unijas dailidės pakėlė sztraiką. Jie reikalauja 9c. darbo walandą ant dienos ir 25c. už darbo walandą.

GRAND RAPIDS, MICH. Sudegė cizianyszečio "Grand Rapids Veneer Works", didžiausios for-

niery dirbtuwės Amerikoj; per tai 200 darbininkų ne teko darbo.

CHICAGO, ILL. Dirbtuwėse Illinois steel Co. South Chicago ir Jolietė pakėlė darbininkų uždarbį po 2c. už darbo walandą; nuo dabar gaus jie po 15c. už walandą darbo.

HIBERNIA, N. Y. Cizianyszečiose kastyneis darbai eina gerai, dirba kiekwieną dieną. Už 10 darbo walandų darbininkai gaus olos po \$1.35, ant wirszaus gi po \$1.10.

TERRE HAUTE, IND. Sztraikuojanti angleskiai kastyinių Pietinės Indianos pradėjo wėl darbus. Kastyinių sawininkai priversti buvo pristoti ant darbininkų reikalawimo.

TRAVERSE CITY, MICH. Oval Wood Disk Co. nuo 15 d. Gegužio pakėlė darbininkų uždarbį po 15c. ant dienos: pirmiaus jie gaudawo po \$1.25, o dabar gaus po \$1.40 ant dienos.

SHASHONE, MONT. Rado čia naujus anglių plotus ant indijonams pawetrezewacijų. Geležinkelio C. B. & R. Co. dera su indijonais tuos plotus, kuriuos nori ant 30 metų parsamdyti.

CHICAGO, ILL. 1500 darbininkų dirbančių plytnecheziose terp Western ir Graceland av. palio wė dirbė, kadangi plytnečių sawininkai ne nori pakelti uždarbį ant 5c. nuo 1000 iszdirbtų plytų.

CRESTED BUTTE, COL. Colorado Fuel & Iron Co. uždarbē cizianyszečio sawo kastynes ir per tai 300 darbininkų neteko darbo. Per uždarymą kastyinių mat kompanija stengiasi pakelti anglių prekes.

LATROBE, Pa. Sztraikas cizianyszečių kalnakasių pasibaigė, kadangi kastyinių sawininkai sutiko pakelti darbininkų uždarbį ant tiek, ant kiek darbininkai reikalauw. 1500 žmonių pradėjo wėl dirbti.

CARTERSVILLE, ILL. 600 cizianyszečių angleskųjų pakėlė sztraiką. Jie reikalauja nedidelio padidinimo už darbą užmokėsnio. Yra wiltis, kad kastyinių sawininkai sutiks ant darbininkų reikalawimo.

BELLAIRE, OH. Cizianyszečiose kristolinio stiklo dirbtuwės užgimė sztraikai. Belmont Works, Top Work Wheelinge ir Benwood augztų pečių Martins Ferryje darbininkams likosi pakeltas užmokėsnis ant 10%.

CHICAGO, ILL. Cizianyszečiai kapitalistai nutarė parengti Chicago didelę geležinkeliam wagonų dirbtuwę, kadangi esanti darbi Pittsburgo, Pa. dirbtuwė ne gali atlikti wies reikalawimų. Kada dirbtuwė bus gatawa, ras joje darbą 1800 darbininkų.

LEADVILLE, CAL. Užlietos seniausios kastyinės "Leadville Basin" likosi iszdzdiowintos. Teisposgi 8 kastyneis, kurios dėl sztraikų 1896 m. likosi su wies uždarytos, nuo 1 d. Sėjos pradės wėl dirbti. 700 darbininkai gaus jose darbą.

Sztete Alabama, kaip pranesz kastyinių inspektoriaus Hooper, iki Liepos mėnesiui atidarys 7 naujas kastynes. Antracito kastyneis Middle ir Lehigh dirba po 5 dienas ant sanaitės, po 10 w. ant dienos. Yra wiltis, kad antracito kastyneis dirba per isztisius metus.

GLASTENBURY, CON. Darbai eina čia ne uiekiausiai, rods darba sumažėjo, bet wiesgi dirba cizianyszečių szauksztų dirbtuwė po 5 dienas ant sanaitės. Lietuwij čia ne daug yra, gywana jie sutikime. Jeigu ir atsiardada koks niekszas, tai ir jė nieko pikto ne gali padaryti.

PHILADELPHIA, Pa. Kalnakasiam dirbantiems Berwynd White Coal Mining Co. kastyneis pakėlė uždarbį: angleskiai gaus nuo dabar po 50c. nuo tonos, dirbanti prie maszių 25c. Kastyneis minėtos kompanijos yra: Center, Clearfield, Jefferson, Cambria ir Somerset County, Pa. dirba jose 10000 žmonių.

MEMORINEE, MICH. 500 darbininkų dirbančių cizianyszečiose lentų pjownycheziose pakėlė sztraiką, kadangi pjownyčių sawininkai ne nori, kaip darbininkai reikalauja, pakelti jų uždarbį ant

20%. Ant darbininkų reikalawimo sutiko wien Menominee River Lumber Co. ir dar wiena kompanija; tose tai darbininkai nepalio wė dirbė.

BRIDGEPORT, OH. 200 darbininkų Langhline cino dirbtuwės pakėlė sztraiką todėl, kad čia prasizalino nuo darbo be jokios prieszties kelias dirbančias merginas. Dėl tos pacsios prieszties susztraikawo 150 darbininkų Aetna Standard Cinc" dirbtuwij. Toliaus susztraikawo nemeczių darbininkai West Virginia Glass Works ir Belmont Brick Works. Reikalauja jie pakelti už darbą užmokėsnio.

JUOKAL.

Sunus į roting:

— Mama, ar žwirbliai deda kiaušinius mergoms ant galwos?
— Ne, bet kodėl klausai?
— Todėl, kad naujas musų O. nos jauniks wakar snekėjo, kad jos galwa esanti tikt žwirbliams kiaušinius dėti.

ISZ

Lietuwiszkų dirwu.

Kodėl mes wėzio žingsniu keliameis augstyn?

Ant pasikėlimo mums trauksia labiausiai supratimo, kō galime igauti tikt skaitydami geras knygas ir laikraszczių, taigi per apsiszwietimą. Sunku mums kō gero nuweikti ir dėl stokos santikos: kō wieni nori nuweikti, kiti stengiasi tū griauti ir stabdyti wisiowos sawo pajiegoms. Yra juk ir terp mus trokszančių apszwietimui, norinczių pastoti iszmintingais Diewo utwėrimais; tie skaito moksliskas knygas ir laikraszczius ir isz paskutiniųjų stengiasi nors ant tiek sawo protą pakelti, idant patys galėtų suprasti, kas uplinkui darosi, kad nereiktų dairytiesi wis ant kitų, kurie stengiasi labiaus žmogų už nosies wadžioti, negu ant jo labo pasidaruoti. Mylinti mokslą ir apszwietimą myli teipogi dorą, o neukenczina nedorybę. Jeigu wis butų su tokiais nōrais—kō gi reiktų? Greitai mus tauta susilygintų su kitoms pirmose eilėse žengiančioms tautoms. Bet kur tau? Yra terp mus daugiaus prisilaikančių wisai prieszingsuomonės, gywanenczių kaip ne iszmintingais Diewo utwėrimais, kaip akmenys, medžiai, arba gywuliai; nės ne tikt nesirupina apie isztobulinimą sawo proto, bet neiszpasakytai pyksta ant tų, kurie juos prie to kalbina. Tōkių, ant musų tautos nelaimės, yra daugiaus negu ant pirmūninių. Todėl tai mus ir kriaudžia wisioki fanatikai, stengiasi isznudoti tū musų tamsumą ir kwailumą. Mes gi žiurime į musų skriaudėjus ir dejuojame, o ne mokame nuo skriaudų iszsiluosuoti, nusikratyti nuo wisų kitių fanatikų, swiesos stabdytojų. Wienaitinis daugis lietuwij iszsilobulinti szaltinis yra silpnas. Mėgstanti sziek tiek skaityti—kaito labiaus be wertes pasakas; skaitymas nors ir mažos wertes pasakų wiesgi jau gerenis negu žiopojoimas prie baro. Geriausiai būtų, jeigu mus broliai pamėgtų skaitymą moksliszkų rasztų: lietuwij ypacz reiktų pažinti sawo istoriją, nės be patinties jos nieks ne gali wadintis apszwiestų tautiečių. Atsiminkime, broliai, kad mes sawo tēwėnėj ne matėme mokslainių, kuriose būtų mokie teisingai musų istorijos, kad swarbiausiais musų mokintojais buvo tikt musų paczių motinos, kurios ne daug žinodamos, ne dūg galėjo mus iszmokinti: prakmokino mus wien Diewā garbin-ti. Kam patekō lankyti walszcziaus mokyklą, tas pramokō maszkoliskų literū ir joms sziaip teip pakrewezuoti. Tai ir wiesas nūj mokslas atgabentas isz tēwėnėj į Ameriką. Bet ar galima su tiek pasigandinti? Jeigu norimę gyventi, tai niekada su tiek mokslo, kiek turime, pasigandinti ne galime. Neuztenka pasakyti: "asz katalikas, moku Diewā garbinti"; tieda lai yra tikt tikiemisi reikalai—tas wiskas nepageri žmogaus buwio; ant to reikia pažinti ir kitoki mokslus. Terp lietuwij wienok daugiaus yra tokių, kurie tikt su tikiemiu stoties sawo mokintais. Daug terp mus yra to-

kių, kurie sako, kad skaitymas swietiszko mokslo knygų yra tai dideli nuodėmė, kad skaityti jas draudžia kunigai. Mat koks atbulas supratimas! Juk swietiszkas mokslas kiekwienam reikalingas, su jo reikalu susitinkame ant kiekwieno žingano. Be swietiszko mokslo žmonės negalėtų nė žemės waisių ir turtų sunaudoti ant sawo naudos (nuodėmė be apszwietimo tautos to isz tikro ne moka), nepažintume nė mineralų, ne mokėtume žemės apdirbti. Be swietiszko mokslo ne turėtume nė teip puikių bažnyčių, nė altorių, kad kunigai jų ne mokėtų pastatyti, dar tū mokiesi architekturos swietiszko se specialiszkose moksleinėse. Žodžiu sakant, be swietiszko mokslo nieko swarbaus negalėtume nuweikti. Swietiszko kō mokslų wisi godoja, tikt lietuwij jo baidosi ir tai labiausiai todėl, kad juos nuo jo grasina tuli netikę dwiasizki wadowai. Tikrai geri, mylinti sawo tautą katalikiszkii kunigai ne draudžia nuo apszwietimo, bet prie jo kalbina, draudžia tikt toki, kuriems nerupi jų ganomų žmonių gerowė, nė pati katalikystė, kuriems rupi wien, kaip warguoliaus pinigais sawo kisenius prikimstai; anot p. Djindsko, raszasio kitą kart "Ryte", toki musų žmonių wadowai nori dar, kad jiems pasamdyti po dvi geras mergas ampkams po \$50 dol. ant mėnesio. Tikt toki wadowai draudžia žmonis nuo apszwietimo, nės žino, kad apszwiestas žmogus wiską geriaus mato, atskiria gerą nuo blogo, todėl ir jų weidmainystę tuojaus supras.

Nesibaiginkime todėl, broliai, apszwietimo, kadangi jė neabutinai reikalingas ant musų paczių naudos, teipogi dėl pataisywos wisiokių musų isztwirkėlių. Teisybė.

Isz Seranton, Pa.

Broliai lietuwiai! pasinaudokime isz progol! Kaip jau wisiowis žinoma, atsisbus kitą mėtą Paryžių wisiowietinė paroda, kur isz wiso swieto krasztų sugabės wisiokių daiktų; todėl ir mes, broliai, nemiegokime, matydami tēwynę suspaustą sziaurės tiro. Matome sawa brolis Lietuwij kankinamus: wienus kalėjimuose, kitus wargastanczius Siberijos kysklose be jokios jų kaltės tik wien už lietuwiszkas knygas ir laikraszczius!

Todėl, broliai, didžiausiu mudis uždutė yra iszstatyti ant parios lietuwiszką literaturą, parodyti ciwilizuotam swietui, kad nors musų lietuwij yra pusketwito milijono, bet musų tēwynėj turime uždraustą spaudą, maskolių waldžios isz wiesų pajiegų stengiasi mus tamsybėj laikyti. Pasiekusime, broliai, ciwilizuotoms tautoms ant musų skriaudėjų! Parodykime per iszstatymą musų spaudos, kad mes neuzgandėna carų uždraudimai, bet nežiurint ant sunkių sanlygų, turime spaudą musų mo amžių wartojamoms literoms!

To negalima padaryti su tuszczioms rankoms, reikia atsakančių kastyų; dėlto broliai dėkime aukas, kiek iszgaldėdami. Neapleiskime teipogi musų brolių maskolių kankinimų, aukaukime, kiek galėdami, ant suszelpimo musų brolių už platinimą terp žmonių apszwietimo bjaurių maskoliskų waldžių isztremtų isz tēwynės.

Seranton Lietuwos Sunų Blaiwystės Draugystė, apswarscziaus tū wiską, nupirko czysto si dabro laikrodėlį, kurį leidžia ant tikietų; apart to—parengia balių. Kiek uždėrbe, wies uždarbį paaukauja ant reikalo parengimo spaudos parodos ir ant paszelpos musų brolių isztremtų į tolimą Maskoliją.

Nepasigailėkite 25c. ant nusipirkimo tikietų, tuom padarysite daug gero dėl sawo tautos, galitė laimėti laikrodėlį ir ant baliaus galėsite pasilinksminti.

Turiu dar pridurti, kad musų draugas, P. Adomas Szilingis, pakaukija žiedą wėrtės \$10 tam, katras parduos daugiausiai tikietų. Žiedas yra auksinis su lietuwiszką wėlawu ir parazu, už kō yra duotas. Dėlto broliai pasistengite kuo daugiausiai tikietų parduoti.

Traukimas ir balius bus 12 di. na Spalių, Music Hall'ėj. Norinti tikietų, gali atsisaukti ant adreso: A. Grybas, Naong ave 1415.

Komitetas: Ad. Szilingis, Ant. Grybas, Jos. Gustaitis, Jonas Aponis,

Isz Elizabeth. N. J.

Terp musų miesto lietuwij ne daug gero užtėmyjau, daugiaus jų skęsta girtybėj, o musų wadowai ne tikt nesistengia jų iszwadinti, bet stabdo dar kitų darbus. Musų Kliubas ir "Tėwynės Myltojų Draugystė" stengiasi parengti tik knygną, bet daugelis fanatikų tam įsireizd prieszais kalbėdami, kad tai bediewių darbas, kad rengia knygyną be bažnyczios daleidimo (kodėl bažnyczios neduoda daleidimo?) Iszgirdę tokius zaunyimus ir peikimus, ardywams eime wieni ant kitų sznairuoti ir pykti; Kliubo sanarijai pradėjo dar karszcziaus darbuotiesi, žėda atiduoti iki paskutiniams centui, kad tikt būtų knygnas. Nors čia neseniai pribuwau, bet isz pasikalbėjimų su cizianyszečiais lietuwiais matau, kad daugelis isz jų laiko mokslą už wisai nereikalingą, skaitymą laikraszczių už prieszingą bažnyczios priskywams (katariems?): wieni buk laikraszcziiai iszradinėję, kad kunigai per daug nuo žmonių pinigų renka, kiti traukia prie "ciwilistų". Dabar wienok ir čia tamsybė pradeda blaszkytiesi. Yra čia jau sziek tiek isz laikraszczių skaitytojų: skaito daugiausiai "Lietuvą" ir "Garsą". Yra čia ne mažai buwusių dwarų kumeczų, kurie stengias terp sawės lenkiszkai ciziaszkėti, bet jų lenkiszkų kalbų sunku saprast. Tie sulenkėjėliai, žinoma, lietuwiszkų laikraszczių ir knygų ne skaito. Pribuwėlia.

Isz Passaic, N. J. Cizianyszečiai lietuwiszką Szwento Jurgio Draugystė, 7 d. Gegužio turėjo sawo susirinkimą, ant kurio nutarė paukauti 5 dol. ant parengimo lietuwiszkos spaudos parodos Paryžių. Nors sanari musų draugystės prezidento pakeltą užnamymą priėmė, atsirado wienas lenkbernis, turintis lenkų paczių, kurisai pradėjo užnamymą priesztarauti kalbėdamas, kad lietuwiszkos spaudos parodos wisai nereikia, dar lietuwiams užmėtinėj mus, buk jie lenkus pardawė, o dabar wėl nori nuo lietuwij centus rinkti. Bet prezidentas, prakalbėjęs iszrinkusius, greitai juos pertikrino iszrodymais reikalingumą ir paudingumą parodos ir reikala aukų ant jos parengimo isziszakino, kad ano lenkbernis užsiuolimai wisi neteisingi, kad ne lietuwiai lenkus, bet prieszingai, lenkai lietuwius pardawė, w tikt Lenkiją, bet ir Lietuwą negramzdino į prapultį. Prezidentas žodžiai rado daugiaus pritarėjų įneszimas likosi užtwirtintais. Draugystė isz sawo kasos paskyrė 5 dol. ant parengimo Paryžių lietuwiszkos spaudos parodos, pinigų atidavė ant prezidento rankų; kaip susitwėrs Amerikos ataskaitinis komitetas, tai jie bus jam priduoti.

Cizianyszečiai lietuwiai daug apie lietuwiszkas dalykus suppranta, laikraszczių ir swietiszkų knygų galima sakyti, wies ne skaito; jeigu skaito kō, tū kokią pasakaite. Jeigu užkalbinti kō iszrasziti laikraszczių, tai atskirko; "kam man to laikraszczių"!

Isz Springvalley, Ill.

Czia lietuwij yra apie 40

us 12 die.
Norinti ti-
nt adresu:
1415.

N. J.

etuvių ne
daugiau
isų wado-
ja isza-
ty darbas.
ynės Myle-
asi pareng-
is farnatų
kalbėda-
arbas, kad
lyczios da-
zia neduo-
rdę tokius
ardymus
ai ruoti ir
pradėjo
tiesi, žada
iam centui.
as. Nors
i, bet isz
nyksčiai
daugelis
wisi ai ne-
aikrasčių
os prisaky-
wieni buk-
ėja, kad
io žmonių
aukia prie
wienok ir
blaszkiet-
ek tiek ir
skaito
ir "Garsą".
usių dwa-
stengiasi
ziauszkėti,
sunku su-
ai, žinoma,
q ir kuizų
Pribuvėlis.

N. J.

zda Swen-
7 d. Gegu-
nkmp, ant
i 5 dol. ant
os spaudos
rs sanarių
didento pa-
nė, atsirado
rintis lenki
užnamų
amas, kad
arodos wi-
uams už-
uikus par-
i nuo lietu-
zių preziden-
kus grei-
zrodydamas
ugumą paro-
jos parengi-
o lenkbernio
eisingi, kad
et prieszin-
pardavė, ne-
lietuwa nu-
Prezidento
pritarėjų ir
ižtvirtintus
is pasky-
io Paryžių
parodos, pi-
prezidento
s Amerikoj
tai jie bus

N. J.

uwiai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

ey, III.
apie 400
anglių ka-
iai, liet-
mai, kad lai-
rinkimuose
isztai 1895
Wienbisk-
tą patį per-
of Piece", o
skį iszrin-
riais. Tai
kad jie is-
tyti ant mie-
Czianyk-
iau pasikel-
ij dwasi-
s nepjudyt-
westy wie-
q nors por-
lėty į laik-
mus žmo-
pamokytis
teip, wis
ai pagy-
awimų lai-

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

Isz Newark, N. J.

Kaip buvo minėta, kad Dr-
Jurgio nutarė daryti balių ir
isų uddarbį paskirti ant paren-
mo Lietuwizkos Spaudos dalies
aryžių, tai tas ir atsiuovo su-
ty, 13 Gegužio. Susirinkę
weziai užsilaikė ir linksminosi
ražiai. Sanarių Sz Jurgio Dr-
as buvo bewiek wisi, tik isz
szalinų mažai kas buvo.

Užpraszytas per laiszką Lietu-
szkas Nepirgulmingas Kliubas
mėtė musų užpraszymą, saky-
amas, kad tai tuzezias užma-
kas kokių dykduonių ir tt.

Isz susirinkusių bewiek didesni
as buvo swetimtauczių, kurie
atomai geriaus wiauczių lietu-
szkas tautiszkus reikalus negu
usiszkiai lietuwiai. Bawome
asirengę laikyti ir prakalbės, bet
as susirinko daugias swetim-
auzių, kurie musų kalbos ne bu-
supratę, tai kalbų nebuvo.

Po užmokėjimų wisių kasztų,
kosi wiso uddarbio 12 doliarų.
Sal dar kas isz sanarių paaukas,
ada nusišime, kur reikia.

Tai teip mat musų broliai rupi-
asi apie sawo tautiszkus reika-
as!

Toli nors ir atėjo ant balius,
os gerti ejo į artyng saliuą, su-
ydam, kad ten stiklai didesni.
žinoma, nepagirtinas daiktas yra
per girtybę rinkti aukas ant teip
warbas dalyko, bet nuo blaiwų
is iszgausi ne cento!

Draugystė Sz Jurgio isztaria
zirdinga aczi Brooklyno lietu-
szkas Benui, kuris dėl tautis-
to labo graijyo už pusę prekės.
Sanarys.

Isz Frankfurt, Pa.

Dideli dalis czia gyvenančių
lietuvių pawirtę yra į lenkus ir
wieton lietuwizskai, daugelis
rabalioja lenkizskai. Bet ir czia
pradeda jau isz palengwo lenkys-
e kratyti. 14 d. Gegužio ant
dielos ul., kur gywana daug
lietuvių ir lenkų, atėjo du waiki-
ai pus sawo seng drauga ir juos
lenkizskai paswokino. Szie atsa-
kė, kad jie, budami lietuwiais,
iszkio draugų tarp sawo wien-
auzių, o ne tarp lenkų. Lietuwiai
nokėsi ir liepė aniams lenkber-
nams eiti laukan, o kad tie ne
lausė, tai pagriebė už pažasty ir
wieną po kitam laukan iszmėtė.
Kadangi buvo szwenta diena, ant
glyczios buvo daug žmonių ir tie
žaidinoje, kad lietuwiai isz sawo
namų mēto lenkbernius, wisi lie-
uwiams pritarė ir juokėsi isz
lenkbernių. Mat iszpalingwo ir
musų miesto lietuwiai pradeda
iszkritinėti nuo lenkystės.

Seniaus "Lietuvoj" patilpu-
jojis musų miesto korespondenci-
ojis iszkwerbėklaida: Draugystė Sz.
An ano, kuri pasaukawo 10 ant Pa-
ryžių lietuviszkos spaudos ant Pa-
ryžių, teipogi Draugystė Sz.
Antano ant to reikalo paaukawo
10 dol. Tie pinigai bus prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

N. J.

iszwai ne
is dalykai
ir ar ty-
kyti, wisi
to kg, ta-
0 dol. Tie
pinigai bus
prisiųsti
užkalbin-
ti, tai atsa-
trasciezi-
A. L.

Isz wisur.

"Wienas isz paskandytų mu-
szyje po Santiago iszpaniszkas
kariszkas laiweis "Maria Merce-
des" likosi amerikų isz jurių
iszgriebtas.

Kaimė Niederzieden, Ligni-
cos apskrityj, provincioj Szale-
joj, Prusuose, sudegė Schuberto
namai. Prie to sudegė du wyris-
kiai ir 2 merginos.

Bawarijoj, Pfalzo provincio-
joj, iszdegė kaimas Painten, turin-
tis 400 gywentojų. Sudegė czia
24 ukės, teipogi wietinė katali-
kizska bažnyčia.

Netoli Warszawas iszdegė
miestas Parysow. Prie to sudegė
12 žmonių. 3000 gywentojų ne
teko nė turtų, nė pastogės. Kaip
spėja, ugnis galėjo užgimti tikt
nuo padegimo.

Mieste Crefelde, Wokietijoj,
sugriuvo siena naujai statomų
namų ant dirbančių darbinų.
Prie to 12 žmonių likosi užmasz-
ty, sunkiai apkulkyti yra ne mažai,
o tarp jų yra ir statanti trobų du
kontraktoriai.

Mieste Ganag, Bacš Bodro-
go Komitate, Wengrijoj, žydisz-
kas kahalas iszrinko ant ožweiz-
tojas žydiszkos mokslainės katali-
kizską kuniją M. Nagy. Kunj
gas tą urėdą priėmė.

Tirolu, Pietinėj Austrijoj,
iszdegė kaimas Jenbach, turintis
1200 gywentojų. Iszdegė czia
isz wiso 37 namų ir daug negy-
wenumų trobų. Ugnyje pražu-
wo nemažai krutanczių gywento-
jų turtų.

Mieste Braunschweige, Wo-
kietijoj, 18 d. gegužio sudegė di-
delės taworj krautuws Kärstadt
& Co. Prie to sudegė 5 krautu-
ws darbinėkės, o daugelis jų sun-
kiai apdegė; tarp paskutinių yra
diktai mirtinai apdegusių.

Angliszkose Indijoje, Alla-
habado apskrityj, pradėjo siausti
ne tikt azijatiszkas maras, bet
drauge su juom užgimė jau ir
smarki cholera. Mieste Kurachen
wieną tikt 18 d. Gegužio nuo
choleros pasimirė 65 žmonės.

Lenkijoj, mieste Lodz siautė
didelis guisras. Guisras užgimė
nuo parwirtusios lampos krautu-
wioj wilonų iszdirbimų Sztro-
weiso ir A. Buszino. Gywanai ant
augztutinių lubų ne wisi iszsigel-
bėjo: 6 nuszoکو tiesiog ant uly-
czios ir sunkiai apskulė, 4 gi su
wisu užsimuszė.

Wienas isz greičiausiu ame-
rikonizkos pasażierinių laiwy li-
nijos "Paris", prieszais Fal-
mouth užbėgo ant uolų ir dik-
cziai likosi pagadytas. Taworus
ir pasażierius perkėlė ant kranto,
kurios paims Bremos garliwys.
Užbėgusio ant uolų laiwo iki
szio, nežiurint ant wiy stengi-
musi, nepasisekė ruiti.

Kowo mēnesy szų metų ant
jurių siautė smarkios wētros, laike
kurių nemažai laiwy paskendo.
Pagal apskaitymą specialiszko
bjuro "Veritas" Hamburge, Ko-
wo mēnesy ant jurių paskendo
139 laiwai, tarp kurių 101 buvo
žėglinis, o 38 garliwiai. Tarp
paskendusiu laiwy 10 buvo wo-
kizskų. Apart to, 488 laiwai liko
si drucziai wētrų pagadyti.

Cukrinų lėndrių plantatoriai
ant neseniai Amerikos užimtų
Hawai salų, kadangi nauji salų
waldonai rengiasi uddrausti atga-
benimą czia kontraktuotų darbi-
nų, nutarė, pirma negu Wash-
ingtono randas iszleis uddraditi-
mą, parsitraukti 7000 japoniszkų
darbinų ant cukraus plantaci-
jų.

Neseniai pastmies masko-
lizskas inžinierius Astrekw pa-
skyrė wieną milijoną rublių ant
parengimo Maskwoj specialisz-
ko moterims uniwersiteto. Pat-
sai miestas Maskwa ant reikalų
moteriszkio uniwersiteto isz sa-
wo izdo paskiria po 5000 rublių
ant metų. Maskolijos apszwe-
timo ministerija teipogi žada ir

nuo sawės pridėti po kiek kas
metų ant užlaikymo mēnos mo-
terims augszciausiu mokslų įtai-
so.

Berlyne, pirsztinių skalbinių-
czioj Bethlienės, ant Oranien
ul. atsitiko benzinos eksplozija.
Degant's benzinas apliejo drabu-
žius dwejų darbinų ir jos isz-
syk pawirtė į liepanos stulpą;
degdamos nuszoکو nuo ketwirtų
lubų ant trotuaro ir užsimuszė
ant wietos. Bethlienės suns prie
to teipogi gana pawojingai ap-
degė.

Japoniszkas randas paskyrė
2573000 yenų paszelpos japonis-
kai garliwų kompanijai ant pa-
rengimo linijos į Europą. Minė-
ta kompanija dirbdina dabar 12
didelių pasażierinių laiwy, kurie
reguliariszkai plaukinės į Euro-
pą; pirmtinis jos garliwys, pa-
dirbtas Japonijos dirbtawēs, jau
atkaiko į Bremą. Minėtos linijos
garliwiai darys didelę konkur-
renciją Bremos ir Anglijos gar-
liwui linijoms, kadangi prekės
kelionės ir taworj frachai ant
japoniszkų garliwų yra daug
pigēsni negu ant wokiszkų arba
angliszkų garliwų.

Paryžių užgimė dideli gro-
matneszių straiakai, kuriuose čmė
dalywuma 3003 gromatneszių.
Prekėjai, net swetimų krasztų
pasuotiniai negawo pas juos adre-
suotų laiszkų. Paczo užweizda
paskui susiprato iszsiuntinėti
laiszkus per karewius. Isz to
užgimė tulose wietose smarkus
susimuszimai tarp sztraikuojan-
čių gromatneszių ir jų wietų už-
emusų karewiių ir policijos, ku-
ries isz a'iejų pusų pusių diktai žmo-
nių likosi sužalsty. Daug sztrai-
kuojančių gromatneszių likosi
suarszuotų. Jie reikalauja
padidino už sawo darbą už-
mokėsio. Paczo direktorius
iszleido atsisaukimp, kuriame
liepia pakėlusiems sztraiką gro-
matnesziams grįžti prie darbo;
neatėjusius pagadinio praszalini-
mu nuo tarnystos. To gromat-
neszių nusigando ir sztraikus pa-
sibaigė be jokios naudos ji pakė-
lusiams.

Kam reikalingas augme-
nims žalumas?

Gamta sutwerdama pawidulį
gywų sutwėrimų, suteikdama
organiszkies sutwėrimams or-
ganus, kiekwienam isz jų organų
paskyrė ir atsakančią darbą, kurį
tasai turi atlikti. Jeigu matote,
kad isztojus sziltensėms pawasa-
rio dienoms, kada saulė daugias
siunczia szilumos, augmenys pra-
deda žaliuoti ir tai ne tikt musų
tėwynėj, bet ant wiso žemės pa-
wirsziaus teip yra, tai turbūt ta-
sai augmenų žalumas turi kę
nors ženklini; rudenį gi lapai
priesz nuopuolį pagelsta. Taigi
ir pasażierius perkėlė ant kranto,
kurios paims Bremos garliwys.

Užbėgusio ant uolų laiwo iki
szio, nežiurint ant wiy stengi-
musi, nepasisekė ruiti.

Kowo mēnesy szų metų ant
jurių siautė smarkios wētros, laike
kurių nemažai laiwy paskendo.
Pagal apskaitymą specialiszko
bjuro "Veritas" Hamburge, Ko-
wo mēnesy ant jurių paskendo
139 laiwai, tarp kurių 101 buvo
žėglinis, o 38 garliwiai. Tarp
paskendusiu laiwy 10 buvo wo-
kizskų. Apart to, 488 laiwai liko
si drucziai wētrų pagadyti.

Cukrinų lėndrių plantatoriai
ant neseniai Amerikos užimtų
Hawai salų, kadangi nauji salų
waldonai rengiasi uddrausti atga-
benimą czia kontraktuotų darbi-
nų, nutarė, pirma negu Wash-
ingtono randas iszleis uddraditi-
mą, parsitraukti 7000 japoniszkų
darbinų ant cukraus plantaci-
jų.

Neseniai pastmies masko-
lizskas inžinierius Astrekw pa-
skyrė wieną milijoną rublių ant
parengimo Maskwoj specialisz-
ko moterims uniwersiteto. Pat-
sai miestas Maskwa ant reikalų
moteriszkio uniwersiteto isz sa-
wo izdo paskiria po 5000 rublių
ant metų. Maskolijos apszwe-
timo ministerija teipogi žada ir

nuo sawės pridėti po kiek kas
metų ant užlaikymo mēnos mo-
terims augszciausiu mokslų įtai-
so.

Berlyne, pirsztinių skalbinių-
czioj Bethlienės, ant Oranien
ul. atsitiko benzinos eksplozija.
Degant's benzinas apliejo drabu-
žius dwejų darbinų ir jos isz-
syk pawirtė į liepanos stulpą;
degdamos nuszoکو nuo ketwirtų
lubų ant trotuaro ir užsimuszė
ant wietos. Bethlienės suns prie
to teipogi gana pawojingai ap-
degė.

Japoniszkas randas paskyrė
2573000 yenų paszelpos japonis-
kai garliwų kompanijai ant pa-
rengimo linijos į Europą. Minė-
ta kompanija dirbdina dabar 12
didelių pasażierinių laiwy, kurie
reguliariszkai plaukinės į Euro-
pą; pirmtinis jos garliwys, pa-
dirbtas Japonijos dirbtawēs, jau
atkaiko į Bremą. Minėtos linijos
garliwiai darys didelę konkur-
renciją Bremos ir Anglijos gar-
liwui linijoms, kadangi prekės
kelionės ir taworj frachai ant
japoniszkų garliwų yra daug
pigēsni negu ant wokiszkų arba
angliszkų garliwų.

Paryžių užgimė dideli gro-
matneszių straiakai, kuriuose čmė
dalywuma 3003 gromatneszių.
Prekėjai, net swetimų krasztų
pasuotiniai negawo pas juos adre-
suotų laiszkų. Paczo užweizda
paskui susiprato iszsiuntinėti
laiszkus per karewius. Isz to
užgimė tulose wietose smarkus
susimuszimai tarp sztraikuojan-
čių gromatneszių ir jų wietų už-
emusų karewiių ir policijos, ku-
ries isz a'iejų pusų pusių diktai žmo-
nių likosi sužalsty. Daug sztrai-
kuojančių gromatneszių likosi
suarszuotų. Jie reikalauja
padidino už sawo darbą už-
mokėsio. Paczo direktorius
iszleido atsisaukimp, kuriame
liepia pakėlusiems sztraiką gro-
matnesziams grįžti prie darbo;
neatėjusius pagadinio praszalini-
mu nuo tarnystos. To gromat-
neszių nusigando ir sztraikus pa-
sibaigė be jokios naudos ji pakė-
lusiams.

Kam reikalingas augme-
nims žalumas?

Gamta sutwerdama pawidulį
gywų sutwėrimų, suteikdama
organiszkies sutwėrimams or-
ganus, kiekwienam isz jų organų
paskyrė ir atsakančią darbą, kurį
tasai turi atlikti. Jeigu matote,
kad isztojus sziltensėms pawasa-
rio dienoms, kada saulė daugias
siunczia szilumos, augmenys pra-
deda žaliuoti ir tai ne tikt musų
tėwynėj, bet ant wiso žemės pa-
wirsziaus teip yra, tai turbūt ta-
sai augmenų žalumas turi kę
nors ženklini; rudenį gi lapai
priesz nuopuolį pagelsta. Taigi
ir pasażierius perkėlė ant kranto,
kurios paims Bremos garliwys.

Užbėgusio ant uolų laiwo iki
szio, nežiurint ant wiy stengi-
musi, nepasisekė ruiti.

Kuriuom ne bus oxygeno ir iszne-
szime į szwies, tai pirmtiniai,
taigi esanti ant oro, kuriame
yra oxygenas, tuojuas pradės ža-
liuoti, antriejie, taigi esanti
po kloszu, teip ilgai bus pageltę,
kol jų nuo kloszo neiszliuo-
suosime, taigi kol prie jų ne galės
prisigriebti oxygenas. Reikia czia
dar pridurti, kad ant to, idant
augmenis ant oro pažaliuotų,
apart paminėtų daiktų, reikia dar
ir ataskancios szilumos. Ant da-
rymosi chlorofilias reikia szila-
mos daugias negu 5° R, prie
žemesnės temperatūros, nors
augmenys turėtų ir daugiasiai
szwiesos, maisto ir oxygeno, ne-
pradės žaliuoti. Bet szilumos ant
to teipogi neužtenka, apart jos
reikia ir szwiesos, nors jos ne da-
giausiai ant twėrymosi chlorofi-
lias reikalauja augmenys; už-
tenka szwiesos paprastos lampos
ir augmenys auganti taworj pra-
deda žaliuoti, taigi to užtenka
ant darymosi chlorofilias.

Taigi turite ant wieno klausy-
mą atsakymp, žinote kas yra
parwuojantis žaliai augmenų la-
pus chlorofilus; dabar liekasi
tikt atsakyti ant antro: kam ta
žaluma augmenims reikalinga.
Mokslinczių isz czielų eilių tiri-
nėjimų persitikirno, kad esantis
augmenyse chlorofilus padalina
eszancia oro anglerugsztį, taigi jis
ne tikt suteikia augmenims isz oro
reikalingas anglis, bet tuom paczi
iszpawo musų orą, darų ji tinkabazi
kwėpawimui žmonėms ir kitokiems
gywiesms sutwėrimams. Tikt
augmenys turinti chlorofilų, nors
pakawotą tarp kitokių medegų,
kaip tai yra antai pas augmenis
turinczius kitokių parwų, lapus,
ėmusių karewiių ir policijos, ku-
ries isz a'iejų pusų pusių diktai žmo-
nių likosi sužalsty. Daug sztrai-
kuojančių gromatneszių likosi
suarszuotų. Jie reikalauja
padidino už sawo darbą už-
mokėsio. Paczo direktorius
iszleido atsisaukimp, kuriame
liepia pakėlusiems sztraiką gro-
matnesziams grįžti prie darbo;
neatėjusius pagadinio praszalini-
mu nuo tarnystos. To gromat-
neszių nusigando ir sztraikus pa-
sibaigė be jokios naudos ji pakė-
lusiams.

Cia ne wienas gali pasakyti,
kad tos chlorofilias ypabybės
gali paeiti nuo pacios medegos,
o ne nuo ju parwos, taigi kad jis
atliktų tokią jau uždutę, jeigu
butų kitokios, o ne žalios parwos.
Kad budamas kitokios parwos
chlorofilus ne galėtų teip atlikti
sawo uždutę, apie tai mokslin-
cziai persitikirno. Jeigu kruoputę
chlorofilias po mikroskopo pa-
dėsimę į žalią dalį spektro, tai ji
bus žalia, bet perkėlus į raudoną,
ji persikeis į juodą. Taigi pasiro-
do, kad chlorofilus neperleidžia
raudonų spindulių, juos apwer-
czia ant chemiszkio darbo.

Žalia todėl chlorofilias parwa tu-
rinti galybę prisawinti raudonus
spindulius suteikia žaliams galy-
bę atlikti sawo uždutę, taigi pa-
dalinti anglerugsztį. Isz to matote,
kad gamta suteikė augmenims
žalią parwą ne teip sau, bet to-
dėl, kad ta parwa suteikia aug-
menims galybę ne tikt užlaikyti
sawo gwybybę, augti, bet patarnauti
wiskiai gwybybei ant žemės per
padalinimą anglerugszties. Jeigu
tokios galybės ne turėtų, tai į
trumpą laiką oras teip prisipildytų
u anglerugsztia, kad kaimė žmo-
nės užtroksztų teip kaip kamba-
rųj smalkių prileistame. Matote
todėl, kokią swarbią uždutę turi
žalia augmenų parwa, be jos
augmenys ne galėtų atlikti sawo
uždutę, musų oras smalkių
teip prisipildytų, kad ant žemės
ne galėtų gywenti gywi sutwėri-
mai.

Kam reikalingas augme-
nims žalumas?

Gamta sutwerdama pawidulį
gywų sutwėrimų, suteikdama
organiszkies sutwėrimams or-
ganus, kiekwienam isz jų organų
paskyrė ir atsakančią darbą, kurį
tasai turi atlikti. Jeigu matote,
kad isztojus sziltensėms pawasa-
rio dienoms, kada saulė daugias
siunczia szilumos, augmenys pra-
deda žaliuoti ir tai ne tikt musų
tėwynėj, bet ant wiso žemės pa-
wirsziaus teip yra, tai turbūt ta-
sai augmenų žalumas turi kę
nors ženklini; rudenį gi lapai
priesz nuopuolį pagelsta. Taigi
ir pasażierius perkėlė ant kranto,
kurios paims Bremos garliwys.

